

УЖГОРОД

Цей день мав би бути святом. 1132 роки – велична історія, тисячоліття, що вплелися в життя нашого Ужгорода. Але зараз, на 1297-й день повномасштабної війни, історія зустрічається з болючою сучасністю.

Читайте
на стор. 2.

ЦЕЙ ДЕНЬ МАВ БИ БУТИ СВЯТОМ...

Ужгороду – 1132 роки

ТРАДИЦІЙНА СВЯТКОВА ЛІТУРГІЯ ДО ДНЯ УЖГОРОДА

відбулася в найдавнішому храмі
Закарпаття – Горянській ротонді

Минулої неділі тут молилися
за місто і його жителів, за увесь
наш край та Україну.

Особливі молитви лунали за наших захисників і захисниць – аби Господь оберігав їх та повернув додому живими й здоровими, а також за всіх українців, які постраждали від війни. Під час панахиди згадали й полеглих Героїв, завдяки яким ми живемо і маємо право на мрію.

На завершення молитовного дійства Заслужений академічний Закарпатський народний хор під керівництвом Наталії Петій-Потапчук подарував духовний концерт.

Фото Сергія Чернишова

ЦЕЙ ДЕНЬ МАВ БИ БУТИ СВЯТОМ...

Цей день мав би бути святом. 1132 роки – велична історія, тисячоліття, що вплелися в життя нашого Ужгорода. Але зараз, на 1297-й день повномасштабної війни, історія зустрічається з болючою сучасністю.

Ужгороду – 1132 роки

У п'ятницю минулого тижня в обласну філармонію на урочисте Віче з нагоди Дня міста прийшли ті, хто відчуває цю війну найгостріше – рідні загиблих Героїв, долучилися почесні громадяни Ужгорода, військові, представники влади та духовенство.

Віче розпочалося з виконання Гімну, а потім застигло в хвилині мовчання, що була важчою за будь-які слова. Це була мить для тих, чие життя обірвалося,

голова Богдан Андріїв. – Наше завдання – зробити все, щоб ця історія мала продовження. Щоб завтра ми могли сказати дітям: ми змогли, ми вистояли, ми перемогли».

Очільник міста також наголосив, що головним завданням сьогодення залишається допомога Збройним Силам України. З початку року громада вже спрямувала близько 83 мільйонів гривень із бюджету на підтримку сил оборони.

«Цьогоріч ми присвоюємо

звання Почесного громадянина Ужгорода ще 55 нашим захисникам. Але всі вони отримають його посмертно. Це страшні слова, це рана, яка болить у серцях не лише їхніх родин, а й усієї громади. Звертаюся до рідних полеглих: ми з вами. Схиляємо голови перед подвигом ваших синів, чоловіків, батьків... Обіцяємо: пам'ять про них житиме завжди», – зазначив Богдан Андріїв.

Присутні переглянули відео, у якому згадали всіх полеглих захисників від 2014 року. Завершили віче виконанням «Молитви за Україну».

...

На загальноміському Віче з нагоди 1132-ї річниці Ужгоро-

да також нагородили лауреатів міської премії в галузі літератури і краєзнавства імені Петра Скунця.

У номінації «Художня література» нагороду отримав Віктор Новграді-Лецо за книгу «Кавалки душі». Віктор – молодий поет, нині військовослужбовець Збройних Сил України, який став на захист рідної землі і сьогодні захищає наш спокій та перебуває на службі. Нагороду отримала наречена Віктора – Юлія.

У номінації «Краєзнавча література» отримав Сергій Федака

(посмертно) за книгу «Історія України». Серія 3. Модерна історія. Том 16. «Розбудова держави 1996 – 2024». Нагороду отримала мама Сергія Дмитровича Неллі Андріївна.

У цій же номінації міський голова Богдан Андріїв вручив премію за книгу «Винна історія Закарпаття» Ользі Тоїчкіній.

Нагадаємо, премія ім. Петра Скунця призначається із 2017 року. Цьогоріч винагорода становить 40 000 грн кожному лауреату.

захищаючи наше.

До учасників Віче з нагоди Дня Ужгорода звернулися міський голова Богдан Андріїв, голова Закарпатської обласної ради Роман Сарай, заступник голови ОВА Ростислав Прицак.

«Уже четвертий рік поспіль ми збираємося на загальноміське віче не як на свято. Це – момент пам'яті, пошани і вдячності. Час, коли ми визнаємо: війна змінила кожного з нас, принесла біль і непоправні втрати, – відзначив у своєму виступі міський

ЗАКАРПАТСЬКІ ГАЗОВИКИ ВІДЗНАЧИЛИ ПРОФЕСІЙНЕ СВЯТО

У неділю, 14 вересня, своє професійне свято – День працівників нафтової, газової та нафтопереробної промисловості – відзначали і закарпатські газовики. Напередодні свята їх привітали представники обласної та міської влади, а також ТОВ «Газорозподільні мережі України».

Серед почесних гостей були заступник голови Закарпатської військової адміністрації Ростислав Прицак, заступник голови Закарпатської обласної ради Василь Дем'янчук, міський голова Ужгорода Богдан Андріїв, головний інженер ТОВ «Газорозподільні мережі України» Андрій Малихін, Іван Кішак – перший керівник газового господарства, який ще 50 років тому зробив перші кроки в газифікації

Закарпаття, та теперішній керівник Закарпатської філії ТОВ «Газорозподільні мережі України» Володимир Зленко.

Вони вручили грамоти та подяки працівникам галузі за вагомий внесок у розвиток та стабільне функціонування газорозподільної системи області.

Щодня більше тисячі закарпатських газовиків дбають про те, щоб газ безпечно і надійно потрапляв у домівки, дарував тепло, гарячу воду та комфорт.

Сьогодні газорозподільна система області має протяжність понад 7,5 тис. км; забезпечує природним газом 278 тисяч побутових та майже 7 тисяч не побутових споживачів; охоплює 382 населені пункти.

Ужгородська міська рада повідомляє, що Закарпатським окружним адміністративним судом відкрито провадження у справі № 260/6716/25 за позовом Гарінця П. П., Гуткової О. Є. до Ужгородської міської ради, треті особи – ТОВ «МАРКАН», ТОВ «ІВЕТА» про визнання протиправним та скасування рішення XXXVII сесії Ужгородської міської ради VIII скликання № 1302 від 13.06.2023 року «Про затвердження містобудівної документації» – внесення змін в детальний план території, обмеженої вулицями Швабською, Мукачівською, Одеською, Франтішека Тіхого та Коноплянкою». Судове засідання відбудеться 24.09.2025 року о 10.15 год. у приміщенні Закарпатського окружного адміністративного суду (Ужгород, вул. Загорська, 30, гол. суддя Скраль Т. В.).

Інститут електронної фізики НАН України з сумом сповіщає про смерть колишньої співробітниці – начальника відділу кадрів **Ласковець Людмили Тимофіївни** та висловлює глибоке співчуття її рідним та близьким.

ФОТОФАКТ

У БО БФ "Гуманітарний центр "Совине гніздо" минулого тижня внутрішньо переміщені особи, зареєстровані в Ужгороді, отримали:

- 50 пакетів із продуктовими наборами;
- 70 хлібин.

Протягом тижня волонтери видавали одяг, взуття, постільну білизну та посуд (загалом 1881 одиницю).

Видачу гуманітарної допомоги здійснювали у партнерстві з PDUM Partnerschaft Deutschland-Ukraine/Moldova e. V., Luftfahrt ohne Grenzen / Wings of Help e.V., Сплетіння Кошице, Валентином Штефаньо та іншими благодійниками.

Нагадуємо: за відповідними реєстраціями для отримання допомоги стежте на сторінках центру «Совине гніздо» в телеграмі або фейсбуку. Додаткову інформацію можна отримати на офіційній сторінці <https://sovyne.com.ua/>

В УЖГОРОДІ ПОРТРЕТИ ЗАГИБЛИХ ВОЇНІВ ПЕРЕНЕСЛИ ДО СКВЕРУ НА ПЛОЩІ ШАНДОРА ПЕТЕФІ

– до пам'ятника «Хрест хороброї захисникам України». Місце попередньо погодили з родинами полеглих Героїв.

На превеликий жаль, кількість воїнів нашої громади, які віддали життя за Україну, зростає. Інсталяцію оновили і доповнили світлинами тих, хто останнім часом відійшов у вічність.

Обрали сквер – локацію, яка не має магазинів чи розважальних закладів. Тут, біля пам'ятника «Хрест хороброї захисникам України», відбуваються панахиди, кожен зможе зупинитися і віддати шану полеглим Героям.

Таким чином портрети Захисників і надалі залишаються на одній із центральних вулиць Ужгорода, нагадуючи містянам і гостям: свобода має високу ціну.

Ужгород пам'ятає кожного свого Героя.
Слава і честь Захисникам України!

ПОДЯКУ КОЛЕКТИВУ МЕРЕЖІ СТОМАТОЛОГІЧНИХ КЛІНІК "АМО DENT"

вручив міський голова Ужгорода Богдан Андріїв

Це – одна із клінік, яка за міською цільовою програмою надає в обласному центрі безоплатну стоматологічну (хірургічну, терапевтичну та ортопедичну) допомогу військовим, членам сімей загиблих (полонених, зниклих безвісти) військовослужбовців.

Відзнаку колектив отримав за вагомий внесок у лікування військових, підтримку захисників України та високий професіоналізм, який щодня допомагає повертати здоров'я, а також соціальну активність клініки – проведення волонтерських виїзних лікувань та профілактичних заходів, спрямованих на збереження стоматологічного здоров'я мешканців громади.

700-річна фортеця отримала візуальну комунікаційну концепцію, що поєднує повагу до минулого й відповідність викликам сьогодення.

Нова айдендика створена в межах міжнародного проєкту HUSKROUA «Цифрові рішення для об'єктів спадщини Сабінова та Ужгорода», що реалізується за підтримки Європейського Союзу в межах програми Interreg Next Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна.

У заході взяли участь міський голова Ужгорода Богдан Андріїв, перший заступник голови обласної ради Андрій Шекета, директорка ужгородського замку, краєзнавчого музею імені Тиводара Легоцького Ольга Шумовська, за-

ступник директора департаменту культури Закарпатської ОДА Віктор Кравчук, начальниця управління культури міської ради Алла Чернобук, координатор проєкту в Україні Євгеній Лукша (ГО «Асоціація проєктних менеджерів ЯДРО»).

Концепція бренду базується на ідеї «нашарування історії». Замок постає як місце зустрічі епох – від оборонних функцій до культурних і духовних традицій. Логотип розроблений на

основі архітектурного плану замку з використанням інверсійного ефекту. П'ятий бастіон символізує діалог між минулим і сучасністю, а форма діалогового вікна є максимально зручною для застосування у цифровому середовищі.

Брендова комунікація передбачає інтерактиви для молоді, освітні програми для школярів, науковий контент для дослідників, багатомовні матеріали для туристів та події для мешканців міста. Ужгородський замок постає не лише як унікальна пам'ятка історії, а й як сучасний культурний центр, відкритий для громади й гостей міста.

ВИКОНКОМ. КОРОТКО

На черговому засіданні виконкому Ужгородської міської ради на черговому засіданні виконкому Ужгородської міської ради Програму підтримки 2 державного пожежно-рятувального загону Головного управління ДСНС України у Закарпатській області на 2025 – 2026 роки на черговому засіданні виконкому Ужгородської міської ради.

Основною метою документу є зміцнення матеріально-технічної бази загону, проведення робіт та вжиття заходів запобігання надзвичайним ситуаціям, захист населення і територій від них; невідкладне реагування на НС, гасіння пожеж, проведення пошукових, пожежно-рятувальних та інших невідкладних робіт; локалізація зон шкідливих і небезпечних факто-

рів, що виникають під час аварій та катастроф.

Також члени виконкому ухвалили рішення про тарифи на послуги з управління побутовими відходами, про взяття на облік фонду захисних споруд цивільного захисту найпростішого укриття на території громади, про затвердження першочергових заходів із впровадження безбар'єрного простору, заслухали та взяли до відома звіт про виконання цільових програм виконкому Ужгородської міської ради за I півріччя 2025 року, затвердили схему розміщення об'єктів тимчасової дрібнороздрібної торгівлі в центральній частині міста, надали паспорти відкритих майданчиків для здійснення підприємницької діяльності на базі стаціонарних закладів ресторанного господарства 5 підприємцям.

Ще 7 дітям надали статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, двом дітям надали статус дитини, позбавленої батьківського піклування, одній – статус дитини-сироти, також підтримали рішення щодо встановлення опіки, піклування над дітьми.

Днями в Офісі підтримки підприємництва «Дія. Бізнес.Ужгород» відбулася презентація всеукраїнської акселераційної програми «Відважна 3», яка покликана допомогти жінкам-підприємцям розвивати власну справу та виводити її на новий рівень завдяки цифровим інструментам.

Це перша в Україні масштабна освітньо-грантова ініціатива, яка поєднує навчання, практичні кейси та фінансову підтримку. Програма спрямована на трансформацію традиційного бізнесу у цифрово зрілий і конкурентний. Її структура побудована на 9 ключових секторах цифрової зрілості:

- цифровий маркетинг;
- автоматизація бізнес-процесів;
- електронна комерція;
- кібербезпека;
- управління фінансами;
- комунікації та клієнтський сервіс;
- інноваційні підходи до менеджменту;
- розвиток команди;
- стратегічне планування.

Під час презентації учасниці дізналися про деталі участі, етапи відбору та умови отримання грантової підтримки. Також організатори наголосили, що «Відважна 3» не лише надає знання, а й створює спільноту жінок-лідерок, які підтримують одна одну та надихають на нові звершення.

Окремо обговорили приклади успішних історій випускниць попередніх хвиль проєкту, які вже змогли масштабувати бізнес, розширити

«ВІДВАЖНА 3» – ДЛЯ ЖІНОК-ПІДПРИЄМИЦЬ

В Ужгороді презентували освітньо-грантову програму

асортимент або запровадити сучасні цифрові рішення у своїй діяльності.

Для жінок-підприємниць Ужгорода та Закарпаття участь у програмі – це шанс отримати доступ до унікальних знань, наставництва та фінансових можливостей, що допоможуть зміцнити позиції на ринку навіть у складних умовах війни.

В УЖГОРОДІ ВІДКРИЛИ ОФІС ПОДАТКОВИХ КОНСУЛЬТАНТІВ:

новий крок до прозорості та партнерства з бізнесом

Нещодавно відбулося урочисте відкриття Офісу податкових консультантів – сучасного сервісного простору, створеного для надання платникам податків професійних консультацій та практичної допомоги у питаннях податкового законодавства.

«Офіс податкових консультантів» – це новий сервіс, орієнтований на відкриття комунікацію з платниками податків за принципами рівних можливостей, поваги та інклюзії.

Основними цінностями роботи офісу є увага, повага і довіра. Саме на цих трьох принципах будується його діяльність.

«Наше головне завдання – працювати на випередження: допомагати бізнесу та громадянам уникати податкових ризиків», – наголосив начальник Головного управління ДПС у Закарпатській області Сергій Туренок.

За його словами, новий офіс сприятиме своєчасному, повному та зрозумілому інформуванню платників, допомагатиме уникати порушень, зменшувати кількість конфліктних ситуацій та формувати справжнє партнерство між державою і громадянами.

ЦИФРОВІ СЕРВІСИ ПФУ – головна тема зустрічі в Ужгородській міській раді

Відбулася робоча зустріч із керівниками та працівниками бухгалтерських служб, служби персоналу та спецроботи, під час якої начальник управління інформаційних систем та електронних реєстрів Головного управління Пенсійного фонду України в Закарпатській області Павло Ганулич надав практичні поради роботи з електронним сервісом Пенсійного фонду України.

«Пенсійний фонд України активно впроваджує сучасні цифрові сервіси, які значно спрощують взаємодію з роботодавцями та громадянами. Це робить процеси прозорими, оперативними та зручними для користувачів», – підкреслив він. Детально зупинилися на трьох основних напрямках.

Зокрема, поданні оперативних відомостей про трудові відносини через портал ПФУ. Відповідно до постанови КМУ №1332, державні органи, органи місцевого самоврядування та критично важливі підприєм-

ства мають подавати інформацію про прийняття на роботу, переведення, звільнення та інші кадрові події через вебпортал ПФУ не пізніше наступного дня. Детально зупинилися на питанні переходу на електронні трудові книжки. Наголошували,

що до 10 червня 2026 року всі трудові книжки мають бути переведені у цифровий формат. Роботодавці повинні завантажувати відскановані документи через портал ПФУ, після чого спеціалісти фонду формують електронну трудову книжку в реєстрі.

«Фахівці Пенсійного

працевдатності на порталі Пенсійного фонду.

Йшлося і про інші можливості вебпорталу Пенсійного фонду України – portal.pfu.gov.ua – ресурс працює цілодобово та надає доступ майже до всіх послуг, які зазвичай виконуються у сервісних центрах. Зокрема, перегляд відомостей із Реєстру застрахованих осіб; подання заяв на призначення/перерахунок пенсій, субсидій і пільг; замовлення онлайн-довідок з QR-кодом; доступ до електронної трудової книжки.

Для повного використання сервісів потрібна авторизація. Найзручніший спосіб – кваліфікований електронний підпис (КЕП), який відкриває доступ до всіх функцій порталу.

Роботодавці, у яких виникатимуть запитання або які потребують консультації, можуть звертатися до управління інформаційних систем та електронних реєстрів за номером телефону (0312) 61-70-08.

У складі Офісу працюватиме шість фахівців різних напрямів. Вони надаватимуть консультації з питань: оподаткування фізичних осіб; оподаткування підприємців (ФОП); оподаткування юридичних осіб; використання електронних сервісів та подання звітності; податкового аудиту, фактичних перевірок і законодавства щодо РРО/ПРРО; обігу підакцизних товарів; зупинення реєстрації податкових накладних/розрахунків коригування; погашення податкового боргу та заборгованості з ЄСВ; надання кваліфікованих електронних довірчих послуг.

У новому сервісному просторі платники зможуть отримати індивідуальні консультації висококваліфікованих фахівців для правильного застосування норми податкового законодавства, а також уникати стресу під час підготовки до перевірок та можливих штрафних санкцій.

Очільник податкової служби області підкреслив, що відкриття Офісу – це не лише крок до вдосконалення сервісу для платників, а й важливий сигнал прозорості та відкритості податкових органів. Такий формат співпраці дозволить зменшити кількість помилок у звітності, запобігти непорозумінням і водночас підвищити рівень добровільної сплати податків.

Офіс працює за адресою місто Ужгород, вул. Духновича, 2.
ГРАФІК РОБОТИ:
понеділок – четвер з 8.00 до 17.00;
п'ятниця з 8.00 до 15.45;
обідня перерва: з 12.00 до 12.45;
вихідний: субота – неділя.

Із сумом повідомляємо, що за даними КП «Ужгородський комбінат комунальних підприємств» від 10 по 16 вересня ПІШЛИ З ЖИТТЯ 13 УЖГОРОДЦІВ:

- Плоскін Іван Ількович 1935 р.н.
- Токар Тетяна Андріївна 1977 р.н.
- Брунцвик Юрій Іванович 1937 р.н.
- Адам Руслан Михайлович 1981 р.н.
- Асфандьярова Халіда Закирівна 1941 р.н.
- Башуцький Орест Іванович 1941 р.н.
- Троган Іван Васильович 1955 р.н.
- Пап Ірина Федорівна 1951 р.н.
- Лабік Василь Михайлович 1947 р.н.
- Бучарський Василь Вікторович 1984 р.н.
- Січка Петро Іванович 1949 р.н.
- Данацко Ганна Михайлівна 1951 р.н.
- Торопов Віктор Геннадійович 1951 р.н.

ХАЙ ЗЕМЛЯ ЇМ БУДЕ ПУХОМ...

ФЕСТИВАЛЬ «МОНОЛОГИ НАД УЖЕМ»:

Мистецтво як джерело сили та діалогу – від 17 по 21 вересня в Ужгороді

Це вже шостий фестиваль, який щорічно проводять до Дня міста Ужгорода. Він створює справжній мистецький діалог, адже збирає провідні театри України та Європи, об'єднуючи їх на сценах нашого міста. Фестиваль триватиме п'ять днів, пропонує поринути в світ емоцій і глибоких сенсів через призму сучасного театрального мистецтва.

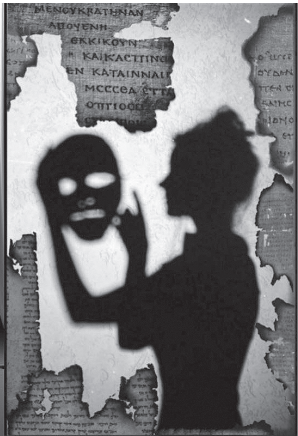
Цьогоріч фестиваль вражає географією: вистави на сценах Ужгорода покажуть актори з Донеччини, Києва, Львова, Берегова, Рівного, Хуста, а також із Польщі, Словаччини та Вірменії. Загалом заплановано 9 вистав, які відбудуться на двох головних локаціях: у Закарпатському академічному обласному музично-драматичному театрі та Закарпатському академічному театрі ляльок «Бавка». Кожен вечір – нова історія, новий театр і новий привід для рефлексії. Глядачі побачать найактуальніші прем'єри сезону, представлені національними академічними і незалежними театрами, які творять нову театральну культуру в умовах воєнного часу. Відкриття фестивалю було особливо захопливим. На першому вечірньому показі, на сцені театру ляльок, Незалежний театр «На третьому поверсі» (Рівне) представив прем'єру вистави «За дверима» (за п'єсою Вольфгана Борхерта). А на Малій сцені Закарпатського облмуздрамтеатру Київський академічний театр «Колесо» показав виставу «Чорний птах із білою відзнакою», присвячену життю та творчості Василя Стуса.

«Монологи над Ужем» – це не лише вистави, а й насичена освітня програма. Організатори запланували круглі столи, майстер-класи та фестивальний дискусійний клуб.

У цих заходах беруть участь драматурги, режисери, актори, театрознавці, викладачі та керівники театрів, що є унікальною можливістю для професійної взаємодії й обміну досвідом.

Особливу увагу приділено молоді: для студентів Академії культури і мистецтв та дитячих театральних студій організатори підготували змістовну програму.

Важливим аспектом цьогорічного фестивалю є благодійна місія. Волонтери з "Руху підтримки закарпатських військових Ужгород" проведуть збір коштів на потреби захисників. Ця ініціатива підкреслює соціальну відповідальність мистецтва, його роль у підтримці тих, хто боронить нашу країну. Минулоріч дрон від театралів Ужгорода попрямував на передову! Засновники фестивалю та співорганізатори – Ужгородська міська рада, Управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради, газета Закарпатської ОГолошення за підтримки Закарпатська обласна державна адміністрація, департамент культури Закарпатської ОВА. Співорганізатори – Закарпатський академічний Музично-Драматичний театр та Закарпатський академічний обласний театр ляльок "Бавка". Фестиваль «Монологи над Ужем» ще раз доводить, що культура – не розкіш, а життєво важливий ресурс, який здатен об'єднувати, надихати і допомагати.

УЖГОРОД МАЄ НОВОГО ПОБРАТИМА

Під час робочого візиту в Угорщину міський голова Ужгорода Богдан Андріїв підписав угоду про співпрацю із III районом Будапешта Обуда-Бекашмедьєром.

– Плануємо співпрацювати у сферах культури й спорту, освіти, молодіжних та громадських ініціатив, розвитку міської інфраструктури й електронного врядування, охорони довкілля та сталого розвитку. Обуда-Бекашмедьєр є важливим осередком Угорського національного самоврядування в Угорщині. Муніципалітет уже багато років підтримує активні зв'язки з українською громадою, а з початком повномасштабного вторгнення рф надає житло, соціальну опіку та гуманітарну допомогу українським сім'ям, які були змушені тимчасово залишити свою країну. Висловлюю щиру вдячність угорському народу за підтримку українців у цей складний час, а також особисто меру III району Буда-

пешта Обуда-Бекашмедьєра Ласло Кішу за солідарність. Ужгород має багаторічні партнерські зв'язки з іншими містами Угорщини – Ніредьгазою, Дебреценом, Бекешчабою, Сомбатхеем та Шарошпотоком. Вірю, що нове партнерство з Обуда-Бекашмедьєром стане дієвим кроком для обміну досвідом, розширення міжнародної співпраці й взаємної підтримки, – розповів міський голова Ужгорода Богдан Андріїв.

ЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ РАДИ ГОЛІВ ПРАВЛІНЬ ОСББ, ЖБК, БК ВІДБУЛОСЯ В МІСЬКІЙ РАДІ

На зустрічі обговорили питання укриттів у житлових будинках, належне утримання прибудинкових територій та тарифи на електроенергію для негазифікованих будинків.

У засіданні взяли участь міський голова Богдан Андріїв, директор департаменту міської інфраструктури Даниєлла Геворкян, в.о. начальника Ужгородського РУ ГУ ДСНС України у Закарпатській області Дмитро Пецкар, начальник відділу цивільного захисту населення управління охорони здоров'я та цивільного захисту населення міськради Володимир Кувик. Богдан Андріїв наголосив, що міська влада розуміє складність і важливість проблем, із якими стикаються об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, проінформував, що з метою встановлення пільгової ціни для мешканців негазифікованих будинків міська рада звернулася до Кабміну, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, Міністерства енергетики України, Міністерства розвитку громад та територій України із проханням внести зміни до постанови Кабінету Міністрів України, якою передбачено встановлення пільгових тарифів (по 2,64 грн/кВт. год) у період з 1 жовтня 2025 по 30 квітня 2026 року (включно) для побутових споживачів, котрі проживають у багатоквартирних будинках, що не газифіковані й у яких відсутні або не функцінують системи централізованого теплопостачання. Володимир Кувик наголосив представникам ОСББ, ЖБК та БК на забезпеченні належного санітарного стану найпростіших укриттів у житлових будинках, зокрема, стежити за наявністю

питної води, аптечок, вогнегасників, лопат, лавиць, стільців, а також забезпечити доступність укриттів для мешканців, зацентрував також на поновленні вказівників напрямку руху в укриття – таблички з написом «Місце для укриття». В. о. начальника Ужгородського РУ ГУ ДСНС України у Закарпатській області Дмитро Пецкар нагадав, що об'єкти укриття повинні перебувати у задовільному санітарному й протипожежному стані, повинні відповідати затвердженим нор-

Якщо територія оформлена у постійне користування, то ОСББ, ЖБК зобов'язані її утримувати у визначених землепорядними документами розмірах. Важливо. Станом на сьогодні оформили землю в постійне користування 220 ОСББ, ЖБК, або третина від загальної кількості (всього в місті створено 576 ОСББ, 61 ЖБК, 17 БК). Міська рада закликає решту об'єднань оформляти прибудинкові території, щоб мешканці будинків знали чіткі межі прибудинкових територій.

мам щодо площі на одну особу, наявності місць для сидіння/лежання, питної води, санітарних умов, засобів першої допомоги та дотримання протипожежних правил. Начальник відділу експлуатації житлового фонду та інженерних мереж управління житлового господарства департаменту міської інфраструктури Марина Куберка вказала на необхідність належного утримання ОСББ, ЖБК,БК, управителями прибудинкових територій відповідно до Правил благоустрою в Ужгороді. Наголосила, що прибудинкові території потрібно щоденно прибирати, своєчасно здійснювати покоси, вивезення зметів, трави та листя.

Також Марина Куберка проінформувала, що в місті є 64 негазифіковані багатоквартирні будинки, в яких проживає 3,6 тисяч сімей – для них питання встановлення пільгового тарифу на електроенергію на зимовий період є надзвичайно важливим. Саме тому міська рада і звернулася до Кабінету Міністрів України з відповідним проханням. Разом із цим вона звернулася до голів правлінь ОСББ, ЖБК та БК, щоб мешканці негазифікованих будинків продовжували вводити в експлуатацію встановлене автономне опалення. На засіданні ради також обговорили й інші проблемні питання діяльності об'єднань співвласників у нашому місті.

ДО УВАГИ ТИХ, ХТО ШУКАЄ РОБОТУ!

Ужгородська міська рада тісно співпрацює з центром зайнятості, тому пропонуємо актуальні вакансії підприємств, які звернулися з проханням про допомогу в укомплектуванні кадрами на вільні робочі місця:

- **продавець продовольчих товарів** – заробітна плата 12000 грн. – Консультація покупців, продаж продовольчих товарів. Брати участь у прийманні товарів: перевіряти заповнення тарних одиниць, їх кількість та вагу, підраховувати штучні товари, перевіряти якість за результатами зовнішнього огляду. Забезпечувати зберігання товарів за кількістю та якістю.
- **в'язальник схемних джгутів, кабелів та шнурів** – заробітна плата 15000 грн. – Добре розвинута моторика рук, уважність, відповідальність, дисциплінованість, хороший зір, здатність розрізняти кольори.
- **завідувач атракціону** – заробітна плата 15000 грн. – Працювати оператором атракціонів. Запуск атракціонів. Робота змінами.
- **майстер виробництва** – заробітна плата 25000 грн. – Працювати оператором на виробництві. Підготовка та складання компонентів, поповнення матеріалів, підготовка та обслуговування засобів виробництва; Виконання базових, нормованих та періодично повторюваних операція та маркування деталей; Слідування детальним письмовим та словесним інструкціям; Відповідальність за виконання плану.
- **масажист** – заробітна плата 17000 грн. – Надання послуг масажу (тіло, обличчя). Корекція фігури апаратна, обгортання.
- **помічник вихователя** – заробітна плата 8463 грн. – Проводить своєчасне прибирання групової кімнати, спальні, передпокою і інших площ вологим способом двічі на день. Згідно з графіком провітрює приміщення, суворо контролює дезінфекційну обробку посуду і дотримується дезінфекційного режиму групи під час карантину.
- **вихователь закладу дошкільної освіти** – заробітна плата 12732 грн. – Вихователь групи продовженого дня. Організація навчання, виховання та розвитку виконавців під час здобуття ними дошкільної освіти шляхом формування ключових компетентностей відповідно до державного стандарту.
- **кухонний робітник** – заробітна плата 10000 грн. – Проводити процеси первинної кулінарної обробки сировини, здійснювати допоміжні роботи для приготування різних страв, дотримуватись правил гігієни та санітарії, здійснювати порціонування та роздачу страв.

Звертайтеся до Ужгородської філії Закарпатського центру зайнятості: м. Ужгород, вул. А. Новака, 45. Контактний телефон: +380442449486.

УЖГОРОДСЬКА МІСЬКА РАДА
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

Р І Ш Е Н Н Я
10.09.2025 м. Ужгород № 489

**ПРО ТАРИФИ НА ПОСЛУГИ
З УПРАВЛІННЯ
ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ**

Керуючись підпунктом 2 пункту «а» статті 28, частиною 1 статті 52, частиною 6 статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», пунктом 2 частини 3 статті 4, статтею 10 Закону України «Про житло-во-комунальні послуги», підпунктом 12 пункту 2 статті 26 Закону України «Про управління відходами», постановою Кабінету Міністрів України від 26.09.2023 № 1031 «Про затвердження Порядку формування середньозваженого тарифу на послугу з управління побутовими відходами, а також тарифів на збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів», наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12.09.2018 № 239 «Про затвердження Порядку розгляду органами місцевого самоврядування розрахунків тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, а також розрахунків тарифів на комунальні послуги, поданих для їх встановлення», враховуючи клопотання ТОВ «АВЕ Ужгород» від 10.06.2025 № 417, **виконком міської ради ВИРІШИВ:**

- Встановити тариф на послуги з управління побутовими відходами згідно з додатком 1.
 - Встановити тариф на послугу зі збирання побутових відходів, яку надає ТОВ «АВЕ Ужгород» в м. Ужгороді, згідно з додатком 2 та їх структуру згідно з додатком 3.
 - Встановити тариф на послугу з перевезення побутових відходів, яку надає ТОВ «АВЕ Ужгород» в м. Ужгороді, згідно з додатком 4 та їх структуру згідно з додатком 5.
 - Встановити тариф на послугу з видалення побутових відходів, які надає КП «КАТП-072801», згідно з додатком 6 та їх структуру згідно з додатком 7.
 - Тарифи на послугу з управління побутовими відходами вводяться в дію відповідно до чинного законодавства.
 - Рішення підлягає оприлюдненню на офіційному сайті міста та в друкованих засобах масової інформації.
 - Визнати таким, що втратило чинність, рішення виконкому 08.05.2024 № 221.
 - Контроль за виконанням рішення покласти на заступника міського голови М. Маргіту.
- Міський голова Богдан АНДРІЙВ*

Додаток 1
до рішення виконкому
10.09.2025 № 489

**ТАРИФИ НА ПОСЛУГИ З УПРАВЛІННЯ
ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ
ЗА ВИДАМИ ВІДХОДІВ**

(див. табл. 1)
Примітки: Тарифи на послуги з управління побутовими відходами встановлено відповідно до Закону України «Про житлово-комунальні послуги» та Закону України «Про управління відходами» та на підставі розрахункових матеріалів, наданих товариством з обмеженою відповідальністю «АВЕ-Ужгород»
Заступник міського голови Вадим БОРЕЦЬ

Додаток 2
до рішення
виконкому
10.09.2025 № 489

**ТАРИФИ НА ПОСЛУГУ
ЗІ ЗБИРАННЯ
ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ
ТОВ «АВЕ-УЖГОРОД»**

(див. табл. 2)
Примітки: Тарифи на послугу збирання побутових відходів встановлено відповідно до Закону України «Про житлово-комунальні послуги» та Закону України «Про управління відходами» та на підставі розрахункових матеріалів, наданих товариством з обмеженою відповідальністю «АВЕ-Ужгород»
Заступник міського голови Вадим БОРЕЦЬ

Додаток 3
до рішення виконкому
10.09.2025 № 489

**СТРУКТУРА ТАРИФУ
НА ЗБИРАННЯ
ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ ТОВ «АВЕ-УЖГОРОД»**
(див. табл. 3)
Заступник міського голови Вадим БОРЕЦЬ

Додаток 4
до рішення виконкому
10.09.2025 № 489

**ТАРИФИ НА ПОСЛУГУ
З ПЕРЕВЕЗЕННЯ
ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ
ТОВ «АВЕ-УЖГОРОД»** (див. табл. 4)
Примітки: Тарифи на послугу перевезення побутових відходів встановлено відповідно до Закону України «Про житлово-комунальні послуги» та Закону України «Про управління відходами» та на підставі розрахункових матеріалів, наданих товариством з обмеженою відповідальністю «АВЕ-Ужгород»
Заступник міського голови Вадим БОРЕЦЬ

Додаток 5
до рішення виконкому
10.09.2025 № 489

**СТРУКТУРА ТАРИФУ
НА ПЕРЕВЕЗЕННЯ
ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ
ТОВ «АВЕ-УЖГОРОД»** (див. табл. 5)
Заступник міського голови Вадим БОРЕЦЬ

ТАБЛ. 1

№ з/п	Вид побутових відходів	Тариф на послугу з управління побутовими відходами, грн/м³ (з ПДВ)
1.	Змішані	360,01
2.	Великогабаритні	491,27
3.	Ремонтні	664,43

ТАБЛ. 2

№ з/п	Вид побутових відходів	Тариф на збирання побутових відходів, грн/м³ (з ПДВ)
1.	Змішані	120,37
2.	Великогабаритні	138,80
3.	Ремонтні	4,70

ТАБЛ. 4

№ з/п	Вид побутових відходів	Тариф на перевезення побутових відходів, грн/м³ (з ПДВ)
1.	Змішані	158,49
2.	Великогабаритні	271,32
3.	Ремонтні	578,58

ТАБЛ. 6

№ з/п	Вид побутових відходів	Тариф на видалення побутових відходів, грн/м³ (з ПДВ)
1.	Змішані	81,15
2.	Великогабаритні	81,15
3.	Ремонтні	81,15

ТАБЛ. 3

№ з/п	Показники	Збирання змішаних побутових відходів	Збирання великогабаритних відходів	Збирання ремонтних відходів
		грн/м³	грн/м³	грн/м³
1	2	3	4	5
1	Виробнича собівартість, усього, зокрема:	64,15	69,91	2,01
1.1	Прямі матеріальні витрати, зокрема:	0,00	0,00	0,00
1.1.1	паливно-мастильні матеріали	0,00	0,00	0,00
1.1.2	матеріали для ремонту засобів механізації	0,00	0,00	0,00
1.1.3	електроенергія на технологічні потреби	0,00	0,00	0,00
1.1.4	доставка ґрунту	0,00	0,00	0,00
1.1.5	матеріальні витрати на збирання, транспортування та знезараження фільтрату	0,00	0,00	0,00
1.1.6	інші прямі матеріальні витрати	0,00	0,00	0,00
1.2	Прямі витрати на оплату праці	27,20	32,27	0,00
1.3	Інші прямі витрати, зокрема	21,60	14,65	0,00
1.3.1	Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування працівників	5,98	7,10	0,00
1.3.2	Амортизація основних виробничих засобів та нематеріальних активів, безпосередньо пов'язаних із наданням послуги	11,43	0,00	0,00
1.3.3	Інші прямі витрати	4,19	7,55	0,00
1.4	Загальновиробничі витрати	15,35	22,99	2,01
2	Адміністративні витрати	13,22	21,46	0,07
3	Витрати на збут	4,71	6,89	0,03
4	Інші операційні витрати	4,92	0,96	0,98
5	Фінансові витрати	0,00	0,00	0,00
6	Усього витрат повної собівартості	86,99	99,22	3,09
7	Витрати на покриття втрат	0,00	0,00	0,00
8	Плановий прибуток	17,40	19,84	0,31
8.1	податок на прибуток	3,13	3,57	0,06
8.2	чистий прибуток	14,27	16,27	0,25
8.2.1	дивіденди	14,27	16,27	0,25
8.2.2	резервний фонд (капітал)	0,00	0,00	0,00
8.2.3	на розвиток виробництва (виробничі інвестиції)	0,00	0,00	0,00
8.2.4	інше використання прибутку	0,00	0,00	0,00
9	Тариф на послугу, без ПДВ	104,39	119,07	3,40
10	Різниця (від'ємне або додатне значення) між річною плановою вартістю здійснення операцій, на основі якої встановлено тариф, та перерахованою річною вартістю здійснення операцій (фактичні витрати)	4,08	3,41	-0,51
11	Тариф на послугу, без ПДВ із врахуванням результату перерахунку	100,31	115,66	3,91
12	ПДВ	20,06	23,13	0,78
13	Тариф на послугу з ПДВ	120,37	138,80	4,70

Додаток 6
до рішення виконкому
10.09.2025 № 489

ТАРИФИ НА ПОСЛУГУ З ВИДАЛЕННЯ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ КП «КАТП-072801» (див. табл. 6)

Примітки: Тариф на послугу видалення побутових відходів встановлено відповідно до Закону України «Про житлово-комунальні послуги» та на підставі розрахункових матеріалів, наданих КП «КАТП-072801»
Заступник міського голови Вадим БОРЕЦЬ

Додаток 7
до рішення виконкому
10.09.2025 № 489

СТРУКТУРА ТАРИФУ НА ВИДАЛЕННЯ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ КП «КАТП-072801» (див. табл. 7)
Заступник міського голови Вадим БОРЕЦЬ

ТАБЛ. 5

№ з/п	Показники	Перевезення змішаних побутових відходів	Перевезення великогабаритних відходів	Перевезення ремонтних відходів
		грн/м³	грн/м³	грн/м³
1	2	3	4	5
1	Виробнича собівартість, усього, зокрема:	69,73	147,15	339,24
1.1	Прямі матеріальні витрати, зокрема:	20,28	60,86	101,23
1.1.1	паливно-мастильні матеріали	15,87	46,87	78,05
1.1.2	матеріали для ремонту засобів механізації	4,41	13,99	23,19
1.1.3	електроенергія на технологічні потреби	0,00	0,00	0,00
1.1.4	доставка ґрунту	0,00	0,00	0,00
1.1.5	матеріальні витрати на збирання, транспортування та знезараження фільтрату	0,00	0,00	0,00
1.1.6	інші прямі матеріальні витрати	0,00	0,00	0,00
1.2	Прямі витрати на оплату праці	21,94	32,77	55,99
1.3	Інші прямі витрати, зокрема	12,54	26,54	98,63
1.3.1	Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування працівників	4,83	7,21	12,32
1.3.2	Амортизація основних виробничих засобів та нематеріальних активів, безпосередньо пов'язаних із наданням послуги	3,02	0,00	43,78
1.3.3	Інші прямі витрати	4,70	19,33	42,53
1.4	Загальновиробничі витрати	14,97	26,98	83,39
2	Адміністративні витрати	11,98	24,68	69,06
3	Витрати на збут	4,32	8,53	24,74
4	Інші операційні витрати	13,30	3,12	5,60
5	Фінансові витрати	0,00	0,00	0,00
6	Усього витрат повної собівартості	99,34	183,48	438,64
7	Витрати на покриття втрат	0,00	0,00	0,00
8	Плановий прибуток	19,87	36,70	43,86
8.1	податок на прибуток	3,58	6,61	7,90
8.2	чистий прибуток	16,29	30,09	35,97
8.2.1	дивіденди	16,29	30,09	35,97
8.2.2	резервний фонд (капітал)	0,00	0,00	0,00
8.2.3	на розвиток виробництва (виробничі інвестиції)	0,00	0,00	0,00
8.2.4	інше використання прибутку	0,00	0,00	0,00
9	Тариф на послугу, без ПДВ	119,21	220,17	482,51
10	Різниця (від'ємне або додатне значення) між річною плановою вартістю здійснення операцій, на основі якої встановлено тариф, та перерахованою річною вартістю здійснення операцій (фактичні витрати)	- 12,86	-5,93	0,35
11	Тариф на послугу, без ПДВ із врахуванням результату перерахунку	132,07	226,10	482,15
12	ПДВ	26,41	45,22	96,43
13	Тариф на послугу з ПДВ	158,49	271,32	578,58

ТАБЛ. 7

№ з/п	Показники	Видалення змішаних побутових відходів	Видалення великогабаритних відходів	Видалення ремонтних відходів
		грн/м³	грн/м³	грн/м³
1	2	3	4	5
1	Виробнича собівартість, усього, зокрема:	51,35	51,35	51,35
1.1	Прямі матеріальні витрати, зокрема:	10,83	10,83	10,83
1.1.1	паливно-мастильні матеріали	9,37	9,37	9,37
1.1.2	матеріали для ремонту засобів механізації	1,14	1,14	1,14
1.1.3	електроенергія на технологічні потреби	0,00	0,00	0,00
1.1.4	доставка ґрунту	0,13	0,13	0,13
1.1.5	матеріальні витрати на збирання, транспортування та знезараження фільтрату	0,18	0,18	0,18
1.1.6	інші прямі матеріальні витрати	0,00	0,00	0,00
1.2	Прямі витрати на оплату праці	1,54	1,54	1,54
1.3	Інші прямі витрати, зокрема	20,31	20,31	20,31
1.3.1	Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування працівників	0,34	0,34	0,34
1.3.2	Амортизація основних виробничих засобів та нематеріальних активів, безпосередньо пов'язаних із наданням послуги	2,20	2,20	2,20
1.3.3	Інші прямі витрати	17,77	17,77	17,77
1.4	Загальновиробничі витрати	18,67	18,67	18,67
2	Адміністративні витрати	8,15	8,15	8,15
3	Витрати на збут	0,00	0,00	0,00
4	Інші операційні витрати	0,67	0,67	0,67
5	Фінансові витрати	0,00	0,00	0,00
6	Усього витрат повної собівартості	60,17	60,17	60,17
7	Витрати на покриття втрат	0,00	0,00	0,00
8	Плановий прибуток	7,22	7,22	7,22
8.1	податок на прибуток	1,30	1,30	1,30
8.2	чистий прибуток	5,92	5,92	5,92
8.2.1	дивіденди	0,00	0,00	0,00
8.2.2	резервний фонд (капітал)	0,00	0,00	0,00
8.2.3	на розвиток виробництва (виробничі інвестиції)	5,62	5,62	5,62
8.2.4	інше використання прибутку	0,30	0,30	0,30
9	Тариф на послугу, без ПДВ	67,39	67,39	67,39
10	Різниця (від'ємне або додатне значення) між річною плановою вартістю здійснення операцій, на основі якої встановлено тариф, та перерахованою річною вартістю здійснення операцій (фактичні витрати)	-0,23	-0,23	-0,23
11	Тариф на послугу, без ПДВ із врахуванням результату перерахунку	67,63	67,63	67,63
10	ПДВ	13,53	13,53	13,53
11	Тариф на послугу з ПДВ	81,15	81,15	81,15

ВТРАЧЕНИЙ УЖГОРОД: БУДИНОК ДИРЕКТОРА ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ ВАСИЛЯ ГРАБАРА

Вулиця Віннична в Ужгороді здавна була місциною тихою і красивою. Там будували вілли й проживали городяни, котрі мали статки і вплив – і це відчувасться в атмосфері вулиці досі. Нині “Втрачений Ужгород” розкаже про один із найкрасивіших будинків Вінничної, в якому проживав директор ужгородської електростанції Василь Грабар.

Василь Грабар походив із великого й відомого священницького роду Грабарів, котрий залишив в історії Закарпаття помітний слід. Він був родичем губернатора Підкарпатської Русі Костянтина Грабаря, академіка Ігора Грабаря, орнітолога Олександра Грабаря та багатьох інших відомих особистостей. Батько Василя, Євген Грабар, був священником, багато років служив у селі Майдані на Міжгірщині. Мати походила зі ще однієї великої закарпатської родини – Крічфалуші. Всього в сім’ї було 13 дітей. Василь та його братик-близнюк народилися 21 січня 1901 року, але близнюк помер у ранньому дитинстві, впавши зі столу через недогляд молодшої доглядальниці.

Євген Грабар мріяв, аби Василь, як і він, став священником, але хлопець мав на життя інші плани. Він закінчив школу в Ужгороді, потім – гімназію у Марамо-рошігеті, а далі просто втік до Праги, де всупереч волі батька вступив на електротехнічний факультет Чеського технічного університету.

Ще під час навчання одружився на чешці Софії Бареш (на чеський манер Барешовій), котра також була студенткою, вивчала французьку мову. У поважній сім’ї Софії був великий маєток під Прагою, але батьки погодилися, аби донька вийшла заміж за розумного й прекрасно вихованого сина священника з Підкарпатської Русі.

У 1929 році молода пара приїхала до Ужгорода, де інженер Василь Грабар одразу став до роботи на підприємстві “Подкарпатурські електрарні”, яке працювало над зведенням нової міської електростанції та електрифікацією краю. Гордість усієї Підкарпатської Русі – сучасна паротурбінна електростанція – “виросла” на очах Василя Грабаря та за його безпосередньої участі. Незабаром його вже підвищили до головного інженера підприємства, виділивши службову квартиру в будинку на території електростанції, яку урочисто запустили 25 січня 1931 року.

На той час молода сім’я Василя Грабаря стала більшою – його дружина Софія у 1930-му народила сина Костянтина. Згодом, у 1934-му, на світ з’явилася ще й донечка Грабарів Юрина. Назвали так дівчинку через те, що народилася у день св. Юрія, причому мама-чешка називала її Іржиною, батько – Юриною, за угорських часів вона була вже Дьордією, а в радянські часи стала Георгіною. Цікаво, що вдома сім’я Грабарів говорила виключно чеською мовою, а Софія так ніколи і не змогла вивчити ані угорської, ані російської.

У ті часи Грабарі жили в достатку, могли собі дозволити придбати розкішний автомобіль, їздити на відпочинок, мати дорогі меблі і модний одяг. Василь також витрачав гроші на улюблене хобі – зброю. Він був зятятим мисливцем, часто їздив на полювання в околиці Кам’яниці, де були мисливські угіддя. У родині навіть збереглося фото, на якому Василь Грабар по-

зує біля свого улюбленого автомобіля, на капоті якого лежить упольований трофей – величезний дикий кабан. Кожного разу на полювання Василь брав кілька одиниць зброї, загалом же вдома зберігав близько 20-ти рушниць, серед яких було кілька дуже дорогих бельгійського виробництва.

У 1938 році, коли Ужгород став частиною Угорщини, у керівництві міської електростанції відбулися зміни. Чех Ян Мерфайт, котрий був директором підприємства з часу запуску електростанції, вимушений був покинути свою посаду й поїхав із міста, як решта чеських чиновників. На його місце призначили Василя Грабаря, котрий знав електростанцію, як свої п’ять пальців.

До речі, тоді Василь не лише переїхав у кабінет директора, а й придбав віллу Яна Мерфайта на вулиці Вінничній. У списку виборців за 1936 рік значиться, що в будинку № 18 на вулиці Вінничній Ян Мерфайт проживав зі своєю дружиною Лією Мерфайт. Серед інших мешканців будинку були також кухарка Ілона Завадська та хатня робітниця Гізела Горак (Горакова). Ян Мерфайт багато років дружив з Василем Грабарем, тож знав, що залишає свій дім у надійних руках.

Интер’єр будинку Грабарів на вулиці Вінничній

Але саме цей красивий будинок, за словами рідних, і став причиною подальших нещасть Грабарів.

Роки Другої світової війни були непростими, у 1944-му Василеві з робітниками електростанції взагалі довелося рятувати її від знищення. Мені доводилося чути дві версії цієї події. За однією, яку й нині переказують старші робітники підприємства, коли угорські та німецькі війська відступали з міста, електростанцію вирішили замінювати. Василь Грабар же умовив військових не нищити станцію, бо вона, мовляв, побудо-

вана на благо людей. Рідні Василя Грабаря знають трохи іншу версію, мовляв, військові таки замінували підприємство, але директор викликав інженерів, разом вони змогли винести всі міни й сховати їх. Сховався після цього і сам Василь. Військові його шукали по всій території станції, хотіли розстріляти, але робітники не видали свого директора. Оскільки радянські війська стрімко наближались до міста, багато часу на пошуки й повторне замінювання армія не мали, тож так і пішли ні з чим.

Василь та Софія з мурів Ужгородського замку дивляться на електростанцію

Коли війна закінчилася, Василь Грабар продовжував ще деякий час керувати електростанцією. Але якось до його робочого кабінету увійшов начальник місцевого відділу МДБ (Міністерства державної безпеки). Зайшов у капелюсі, представився. Василь його перебив: “Пардон!”, встав, підійшов до вішалки, накинув капелюх на голову, знову сів і сказав: “Тепер я можу з вами розмовляти”. МДБ-шник цього жесту, вочевидь, не зрозумів, бо просто заявив: “Виберіть собі інший будинок в Ужгороді, який вам подобається, бо ваш подобається мені”. Василь Грабар на це відповів, що не буде обирати собі іншого дому і залишиться жити у своєму. А вже незабаром до будинку на Вінничній прийшли озброєні люди у формі, Василя забрали, а його дружину Софію та 14-річну доньку Юрину (син Костянтин на той час вже виїхав до Чехії) поставили до стіни, де вони простояли цілу ніч. Тоді Юрина страшенно перелякалася, а вранці з подивом побачила у своєму волоссі сивину.

Дальше життя Софії та Юрини було дуже важким. З будинку їх вигнали, більшість речей забрали (особливо зрадлі військові, коли знайшли зброю, а у місті потім переказували, що тепер вся обкомівська верхівка полює з бельгійських Грабаревих рушниць), Василь безслідно зник. Лише через рік сім’я отримала від нього листа й дізналася, що Василь відбуває покарання (за що – рідним досі не відомо) на Сахаліні.

Софія з Юриною поселилися у зна-

йомих, котрі здавали їм одну кімнатку свого будинку. Виживали з того, що Софія давала приватні уроки французької мови. Василь Грабар повернувся до Ужгорода лише у 1953 році (скоріше за все, підпав під амністію після смерті Сталіна). Точніше, його привезла на поїзді додому помирятися медсестра. Колись високий і міцний чоловік, Василь тоді й справді ледве жив, а важив усього 40 кілограмів. Сім’ї вартувало великих зусиль виходити його, але поступово він відновив вагу й одужав.

Далі сім’ї Грабарів жилося вже набагато легше. Василь влаштувався на роботу інженером-електриком на ФМК. Потім став головним електриком підприємства, а тоді перейшов працювати головним електриком у “Закарпатліс”.

Він страшенно радів, коли у 1966 році зміг після стількох років розлуки нарешті обійняти сина Костянтина, котрий увесь цей час проживав у Празі і лише у 1960-х зміг нарешті отримати дозвіл на відвідання батьків. Дуже тішився Василь і онукові, котрого народила донька Юрина. Та прожив після того недовго, вже у 1967-му році колишнього директора ужгородської електростанції не стало.

А що було далі з будинком на вулиці Вінничній? Дивно, але за офіційними документами з архіву колишнього БТІ (тепер – КП “Архітектурно-планувальне бюро м. Ужгорода”), ця будівля на 5 кімнат, зведена у 1935 році, вже станом на 1946 рік була у комунальній власності і майнових прав на неї ніхто не висував.

Василь Грабар після повернення з в’язниці, 1954 рік

На вулиці Вінничній сусіди цей дім називають не інакше, як домом Ільницького, бо в радянські часи його надали для проживання секретарю обкому партії Юрію Ільницькому. У 1990-му міська влада у порядку виключення надала високому чиновнику право викупити будинок, тож тривалий час він належав його родині.

Тетяна ЛІТЕРАТІ
“Про Захід”

ГОРОСКОП

ОВЕН

Тиждень сприятливий для важливих, розрахованих на тривалу перспективу, рішень, розв'язання серйозної проблеми, яка останнім часом ускладнювала вам життя.

ТЕЛЕЦЬ

Для тих, кого наступного тижня чекає випробування, обставини можуть скластися найкращим чином. Але зважте на те, що принцип "усі побігли – і я побіг" не спрацює. Будьте індивідуалістами в доброму сенсі слова.

БЛИЗНЯТА

Багато знайти час побути наодинці зі собою, в тиші і спокої. Не варто, порівнюючи себе з іншими, применшувати свої професійні та особисті досягнення.

РАК

Для успішного виконання важливих справ відмовтеся від поспіху, спробуйте дослухатися до себе і навколишнього світу. Щоб усе було вчасно і якісно, дійте планово.

ЛЕВ

Важливо стримувати ймовірні наступного тижня "напади трудоголізму", витрачати енергію економно, щоб надмірна активність не зашкодила здоров'ю.

ДІВА

Енергію, яку відчуєте наступного тижня, необхідно витрачати економно, краще утриматися від надмірної активності, не використовувати її в конфліктних ситуаціях.

ТЕРЕЗИ

Намагайтеся не зосереджуватися на життєвих дрібницях, не витрачати на них сил та емоцій і не хвилюватися через події, які не варті вашої уваги.

СКОРПІОН

У цей період небажано брати на себе великий обсяг роботи: не розраховували своїх сил, можете швидко втомлюватися, відчувати напруження і невдоволення собою.

СТРІЛЕЦЬ

Необхідно відмовитися від марнотратства і перейти до розумної економії: не відмовляючи собі в найнеобхіднішому, обмежувати свої надмірні забаганки.

КОЗОРІГ

Підходячи до важливих рішень, ретельно враховуйте всі фактори за і проти, прислухайтеся до порад близьких. Не поспішайте, щоб не допустити серйозної помилки.

ВОДОЛІЙ

Період, коли є велика ймовірність конфліктів, що можуть позбавити енергії, необхідної для роботи й особистого життя. Замість братися до серйозних професійних справ, ліпше зосередитися на домашніх.

РИБИ

Впоратися з усіма наміченими завданнями вам допоможе планованість їх виконання, підтримка оточення та оптимістичний погляд на світ.

АНЕКДОТИ

– Це міський морг?
– Так.
– Це Ізя. Дзвонитиме моя мама, скажіть їй, що я у Соні.

Щоб легко перенести дощову й прохолодну осінь, лікарі рекоменду-

ють пропити курс глітвейну.

Щойно розбагатів, то одразу ж за квартиру треба платити або взуття порвалося...

Чоловік – господар своєї долі, допоки не зустрине господиню.

Якщо на упаковці написано "Відкривати тут", спеціально відкриваю з іншого боку. Ще не вистачало, аби якась упаковка вказувала, що мені робити.

А пам'ятаєте, як у дитячому садку намалюєш мамі на день народження якусь "каляку-малюку" і вона так цьому радіє! Чомусь із дружиною цей варіант не проходить...

Восени зміцнення імунітету особливо важливе, оскільки організм більш схильний до простудних захворювань через зміну погоди, зниження сонячної активності та стрес.

Тепло поступово відступає, і хоча денна температура ще комфортна, вночі стає холодніше. А з похолоданням традиційно прийдуть сезонні застуди, особливо якщо перепад температур буде різким. Незамінні вітаміни на осінь для імунітету, які підтримують та підвищують імунітет – це вітаміни А, С, D, Е, В2, В6 та В12, фолієва кислота, бета-каротин, залізо, селен і цинк. Розповідаємо, які вітаміни варто вживати восени для зміцнення імунітету.

Вітамін С

Про користь вітаміну С чули навіть діти. І не просто так, адже це головний вітамін для імунітету. Він підвищує захисні властивості організму, полегшує симптоми застуди та допомагає знизити ризик вірусних інфекцій.

А ще це потужний антиоксидант, який здатен запобігти або сповільнити розвиток деяких видів раку, серцевих захворювань і старіння.

Вітамін D

У більшості людей спостерігається недостатній рівень «сонячного» вітаміну, дефіцит якого посилюється восени і взимку. Нестача вітаміну D – це ще й підвищення шансів на розвиток астми у дітей, хронічних обструктивних хвороб легень і туберкульозу – у дорослих. D-дефіцит прискорює початок таких захворювань, як цукровий діабет 2 типу, ревматоїдний артрит, розсіяний склероз.

Вітамін А

Щоб вітамін D проявляв свій імунний потенціал на повну силу, в організмі не має бути дефіциту вітаміну А. Саме їхня сполука, яка відбувається в цитоплазмах

імунних та епітеліальних клітин, гальмує або посилює транскрипцію генів, які контролюють диференціювання, клітинне (природне і злякисне) зростання і смерть клітин.

Вітамін В₆

Його дефіцит знижує і гуморальну, і клітинно-опосередковану імунну

відповідь: уповільнюється дозрівання лімфоцитів, зменшується сила реакцій гіперчутливості уповільненого типу, порушується вироблення антитіл. Доведено, що контрольований прийом добавки вітаміну В₆ покращує деякі імунні функції завдяки стимуляції синтезу метаболітів з імуномодулювальною дією.

Вітамін В₁₂

Відіграє важливу роль в імунній функції, оскільки відповідає за розподіл і зростання клітин.

Цинк

Це дуже корисний мікроелемент, який допомагає імунній системі боротися з вірусами та бактеріями. Результати досліджень показали, що прийом цинку одразу після появи симптомів застуди може значно скоротити тривалість і тяжкість симптомів.

Коли жінка п'яна – її важко знайти, легко втратити і неймовірно складно посадити в таксі.

Оголошення: «Досвідчений лікар-нарколог перетворить ваше свято назад у будні».

– Якби не ти, – зітхнула дружина, – ми були б ідеальною парою.

На золотому весіллі розумієш увесь жах безсмертя.

Живеш тихо, спокійно, нікого не чіпаєш... А потім тебе звільняють із масажного салону.

Всі ми могли би весь час плавати у теплій воді, лежати на піску і нічого не робити, якби походили не від мавпи, а від крокодила.

Новий рік – це коли татусь намагається переконати своїх дітей у тому, що він Дід Мороз. А свою дружину – що він не Дід Мороз.

Його нестача впливає на імунні клітини і призводить до підвищеного ризику запалення, аж до смерті. Цинк важливий для підтримки та розвитку імунних клітин як вродженої, так і адаптивної імунної системи.

Як ще можна зміцнити імунітет

БУДЬТЕ АКТИВНИМИ. Фізичні вправи – чудовий спосіб зміцнити своє здоров'я та імунітет. Згідно з дослідженнями, ті, хто займався спортом п'ять або більше разів на тиждень, мали на 43% менше шансів захворіти на інфекцію верхніх дихальних шляхів, ніж ті, хто займався спортом менше одного разу на тиждень. І вправи не обов'язково мають бути інтенсивними – просто прогулянок, танців чи «енергійної» роботи у дворі достатньо, щоб відчути покращення свого здоров'я.

ДОСТАТНЬО ВІДПОЧИВАЙТЕ. Занадто багато фізичних вправ можуть навантажувати організм і тимчасово пригнічувати імунну систему, підвищуючи ризик інфекцій. Немає простої формули для того, що означає надмірне фізичне навантаження. Однак якщо ви раптово почуваетесь погано чи постійно втомлюєтеся, або якщо легкі раніше тренування здаються вам важкими, це може бути сигналом того, що вам потрібно зменшити темп.

Хороший сон також може допомогти побороти стрес, адже хронічний стрес може зменшити реакцію організму на ліки та інфекції і посилити запалення.

ДОТРИМУЙТЕСЯ ЗДОРОВОГО ХАРЧУВАННЯ. Різноманітність яскравих фруктів і овочів, наприклад, ягід, цитрусових, червонокочанної та листової капусти, є чудовим джерелом флавоноїдів, хімічних сполук, які можуть допомогти організму боротися з запаленнями та хворобами. Чай, кава, темний шоколад і деякі крупы, наприклад, гречка, також є хорошими джерелами флавоноїдів.

• Газета "Ужгород" • Засновник: ТОВ "Редакція газети "Ужгород" •
• Видавець: ТОВ "Редакція газети "Ужгород" • Головний редактор Олексій МЕГЕЛА •

АДРЕСА: пл. Жупанатська, 3 (у дворі Художнього музею) ДЛЯ ЛИСТІВ: 88000, УЖГОРОД, пл. Жупанатська, 3.
ТЕЛ./ФАКС: 61-63-43, 050 549 7314. E-MAIL: gazeta.uzhgorod@gmail.com

Свідоцтво про реєстрацію: №721/313Р серія 3Т від 30.01.2019. Р/р UA56 305299 00000 26005023600678
у Приватбанку м. Ужгорода, МФО 305299, код ЄДРПОУ 25439910. Ідентифікатор медіа: R30-01427
Номер видрукувано: "А-Прінт", м. Тернопіль, тел. (0352) 52-27-37. www.a-print.com.ua.
Тираж 1050 екз. Замовлення № 1739 .

• Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій, а рекламної інформації та оголошень – рекламодавці. • Редакція може не поділяти поглядів авторів. • Редакція залишає за собою право редагувати матеріали. • Гонорар виплачується тільки за замовленими матеріалами. • Передплатний індекс газети "Ужгород" – 41807.